

KUNTAVAALIT 2021:
ÄÄNESTYSPÄIVÄ 18.4.2021
ENNAKKOÄÄNESTYS KOTIMAASSA 7.-13.4.2021

ÄLÄ TYHJÄÄ JAUHA

**ON PAREMPI VAIKUTTA
EPÄKOHTIIN KUIN VAIN
PUHUA NIISTÄ**

PAM.FI/KUNTAVAALIT

Hyvässä kunnassa palvelualojen työntekijät voivat elää hyvää elämää. He voivat käydä töissä, asua ja harrastaa. Jos heillä on lapsia, nämä saavat hoito- paikan, hyvän koulun ja mahdollisuuden kehittyä harrastuksissa.

Toimeentulon epävarmuus ja vaikeudet korostavat yhteiskunnan turvaverkkojen merkitystä ja siksi niiden ja palveluiden on oltava kaikkien aidosti saavutettavissa. Kuntien on pystyttävä edistämään omalta osaltaan sitä, että ihmisten rahat riittävät elämiseen.

Kunnat ovat olemassa asukkaitaan varten. Kuntien palveluiden on toimittava ihmisten ehdoilla.

Kunnat vastaavat peruspalveluista. Siitä, kuinka koulut ja päiväkodit toimivat, miten kulttuuri- ja nuoriso- ja kirjastopalvelut järjestetään. Ne vastaavat maankäytöstä ja kaupunkisuunnittelusta ja huolehtivat jätehuollosta ja ympäristöpalveluista. Kunnat voivat ratkaisuihallaan vaikuttaa merkittävästä elinympäristöön, alueellisen työllisyyskehitykseen ja yleiseen elinvoimaan.

Julkisesti tuotettujen palveluiden oltava laadukkaita, toimivia ja kaikkien ulottuvilla. Ihmisten yhä useammin tekemä vaihteleva työaika ja kuntien virka-ajat sopivat huonosti yhteen.

Kuntien palvelut eivät synny tyhjästä. Niistä tekevät päätöksiä vaaleilla valitut ihmiset ja niitä rahoitetaan verorahoilla ja palvelumaksuilla.

Paljon on kunnissa parannettavaa ja maailmassa paljon epäkohtia.

Paljon on kiinni siitä, kenet vaaleissa valitaan päätöksiä tekemään ja miten he pitävät huolen ihmisten hyvinvoinnista ja kunnan ja yritysten elinvoimasta.

HUHTIKUUSSA PIDETTÄVISSÄ KUNTAVAALEISSA JOKAISELLA ON KÄYTÖSSÄÄN PALA VALTAA.

Vaaleissa valtaa on jaettu kaikille yhtä paljon. Köyhän ääni vaikuttaa samalla painolla kuin rikkaan, nuoren yhtä paljon kuin vanhan. Voi sanoa, että vaaleissa heikoimman ääni on voimakkaimmillaan.

Liian harva käyttää saamaansa palaa vallasta. Kun sen palan saa, se kannattaa käyttää. On parempi vaikuttaa epäkohtiin, kuin vain puhua niistä.

Älä siis tyhjää jauha - äänestä!

Älä tyhjä jauha – äänestä sen puolesta, että kaikille riittää purtavaa

TOIMEENTULO – KUNTIEN KERÄÄMÄT MAKSUT

Kunnissa olisi otettava nykyistä paremmin huomioon se ihmisjoukko, jonka harteille vastuu ympäri vuorokauden toimivan yhteiskunnan pyörittämisestä jää.

Työntekijän oletetaan toimeentulonsa hankkimiseksi kykenevän suoriutumaan työpaikalle lyhyellä varoitusajalla. Vastavuoroisesti yhteiskunnan – kuntien – olisi tehtävä se mahdollisimman helppoksi. Sen pitäisi näkyä kuntien palvelutarjonnassa – esimerkiksi aukioloajoissa, palvelupaikkojen sijoitteluissa ja julkisen liikenteen vuorosuunnittelussa.

Työn osa-aikaisuus ja työsuhteiden sirpaloituminen määrittelevät myös käteen jäävän palkan suuruutta. Usein palvelualoilla työskennellään vuodesta toiseen osa-aikatyössä toiveissa saada kokoaikaista työtä. Työn epäsuunnitelaisuus ja pätkätyöt vaikeuttavat elämän suunnittelua ja työtuntimäärien jäädessä vähäisiksi myös siitä saadut ansiot jäävät pieniksi.

Matalapalkkaisten palvelualojen työntekijöiden keskiansiot ovat noin 68 % yksityisten alojen työntekijöiden keskiansiosta. Keskimäärin kokoaikainen työntekijä saa palkkaa käteen kuussa 1850 euroa. Esimerkiksi vähittäiskaupan työntekijöistä 45 % on osa-aikaisia. Kun toimeentulo on niukkaa, kaikilla tekijöillä, esimerkiksi palveluista maksettavalla hinnalla, on merkitystä.

Kunnissa on pidettävä huoli siitä, että sen keräämät erilaiset maksut pysyvät kohtuullisina. Palvelumaksuista päätettäessä hinta ei saa muodostua sellaiseksi, että se estää palvelun käytön. Heinäkuussa astuu voimaan sosiaali- ja terveystalveluja koskevan asiakasmaksulain uudistukset, jotka alentavat monia kunnan keräämiä maksuja. Myös joukkoliikenteen hinnoilla, vapaa-aika- ja kulttuuripalvelujen käyntimaksuilla ja esimerkiksi yhdistyksiltä perittävien tilojen vuokrilla on lopulta merkitystä sille, miten pienituloiset voivat käyttää palveluja ja osallistua.

Älä tyhjä jauha – äänestä sen puolesta, että kaikki voivat kasvaa täyteen mittaansa

VARHAISKASVATUS – KOKONAISKOULUPÄIVÄ – AMMATILLINEN KOULUTUS – KOTOUTTAMINEN – TERVEYS

Vuorohoitoa tarvitseville

Monessa kunnassa on pula päiväkodeista, jotka tarjoavat riittäviä aukiolo-aikoja eri vuorokaudenaikoina työskentelevien vanhempien lapsille. Siksi tarvitaan muutoksia varhaiskasvatuksen järjestelyihin.

Vanhempien epäsäännöllinen työaika ei ole vain päiväkotikäisten lasten kannalta haasteellista. Se on sitä myös alakoululaisille, jotka saattavat joutua viettämään pitkiä aikoja yksin, kun perheen vanhempi tai vanhemmat tekevät työtä iltaisin ja öisin.

- **Kaikkien sitä tarvitsevien lasten on saatava paikka vuorohoitoon. Oikeus on laajennettava myös pieniin koululaisiin.**
- **Hoitopaikan pitäisi sijaita kohtuullisen matkan päästä kotoa tai vanhempien työpaikasta. Se helpottaisi työn ja perheen arjen yhteensovittamista.**

Varhaiskasvatus ei saa olla vain lasten säilytyspaikka, vaan sen on tuettava monipuolisesti kaikkien lasten kehitystä. Se lisää tasa-arvoa. Jos lapsen hoitoajat ajoittuvat usein ilta- ja yöaikaan, hän on vaarassa jäädä vaille varhaiskasvatuksen oppimista tukevaa toimintaa.

- **Varhaiskasvatuksen laatu on turvattava riittävällä ja osaavalla henkilökunnalla.**
- **Pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa on pidettävä huoli siitä, että hoitoajoista riippumatta kaikki lapset saavat mahdollisimman tasaveroisesti opetusta ja kasvatusta.**
- **On harkittava 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilujen laajentamista ja vakiinnuttamista.**

Hyvin toimiva varhaiskasvatus takaa vanhemmille mahdollisuuden osallistua työelämään ilman huolta lapsen pärjäämisestä. Hyvin toimiva ja joustavasti järjestetty varhaiskasvatus tukee näin tavoitetta työllisyysasteen nostamisesta. Mahdollisuus tehdä lyhyitäkin keikkoja pitää osaltaan yllä vanhempien työmarkkinakelpoisuutta. Varhaiskasvatusmaksujen pitäisi toimia niin, että niistä ei muodostu estettä työmarkkinoille siirtymiselle.

- **Varhaiskasvatuksen maksujärjestelmien on otettava mahdollisimman hyvin huomioon perheen maksukyky ja hoidon tarve. Esimerkiksi tuntiveloitukseen perustuvista kokeiluista saatuja kokemuksia on hyödynnettävä.**

Tasa-arvoa kokonaiskoulupäivällä

Työelämän aiheuttaman kuormitus vaikuttaa väistämättä myös arkeen työn ulkopuolella. Siksi kunnissa on huolehdittava, että ihmisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja ihmissuhteita edistäviä harrastusmahdollisuuksia on kaikkien käytössä. Epäsäännöllisinä aikoina tehtävä työ vaikeuttaa paitsi tekijänsä myös tämän mahdollisten lasten osallistumista säännöllisiin harrastuksiin.

Työelämä vaatii uusien asioiden oppimista ja taitojen ylläpitämistä. Epäsäännöllinen työaika vaikeuttaa usein tätäkin, sillä aikuisopiskelu ja harrastukset järjestetään tyypillisesti aikoina, jotka sopivat normaalia virka-aikaa tekevien aikatauluihin, mutta eivät ole mahdollisia epäsäännölliseen aikaan töitä tekeville. Tämä luo epätasa-arvoa niin lasten kuin aikuistenkin elämään.

Pienten lasten perheiden tukemiseksi on pyrittävä toteuttamaan kokonaiskoulupäivä. Sen tavoitteena on yhdistää koulupäivään opiskelua, lepoa ja harrastusmahdollisuuksia. Sen myötä pienillä koululaisilla olisi turvallisemat aamut ja iltapäivät. Onnistuessaan se vähentää lasten yksin vietettyä aikaa ja parhaimmillaan lisää perheille yhteistä aikaa.

Alaluokkalaisten olisi voitava mennä kouluun jo aamulla ennen tuntien alkamista ja koulupäivän jälkeen kouluissa olisi oltava tarjolla mahdollisuuksia harrastaa tavoitteellisesti. Koulutilat tulisivat näin tehokkaammin käyttöön ja lasten keskinäinen tasa-arvo lisääntyä, kun kaikilla lapsilla on mahdollisuus harrastukseen.

Meidän mielestämme kunnissa pitää löytää erilaisia tapoja laajentaa palvelutarjontaa. Järjestöt, musiikkiopistot, urheiluseurat, nuorisotoimi voisivat kaikki olla osa ratkaisua. Kansalais- ja työväenopistojen olisi kehitettävä ajasta ja paikasta riippumattomia opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia. Olennaista olisi pitää huolta siitä, että myös epäsäännöllistä työtä tekevilla ja heidän lapsillaan olisi mahdollisuus harrastukseen.

Kunnissa päätetään myös koulujen loma-ajoista. Näissä päätöksissä on mielestämme pystyttävä ottamaan huomioon työelämän vaatimukset ja se, etteivät pitkät lomamat ole kaikkien ulottuvilla. Siksi monen lapsen ja vanhemman loma-aikaa helpottaa kuntien järjestämä maksuttomat puistoruokailut, leiri-, päiväleiri- ja muu harrastetoiminta, jotka tulisi sisällyttää kunnan peruspalveluihin.

- **Kokonaiskoulupäivä toteutettava.**
- **Kuntien sivistys-, vapaa-aika-, kulttuuri- ja liikuntatoimien on kehitettävä omia palvelujaan ja rohkaistava myös järjestöjä tarjoamaan mahdollisuuksia harrastuksiin ja itsensä kehittämiseen eri vuorokauden aikoihin.**
- **Koulujen loma-aikoina järjestettävä harrastus- ja leiritoimintaa sekä maksuton puistoruokailu on sisällytettävä kuntien peruspalveluihin.**

Koulutuksesta kasvun mahdollisuudet

Koulutus antaa ihmisille mahdollisuuden kehittyä, kokea onnistumista ja oppia aina uutta. Työelämä muuttuu koko ajan ja vaatii jatkuvasti enemmän osaamista.

Palvelualojen koulutusta annetaan kaikilla koulutusasteilla, mutta päävastuu koulutuksesta on ammatillisilla oppilaitoksilla ja ammattikorkeakouluilla. Ne taas ovat yleensä kuntien ja kuntayhtymien omistuksessa.

Kuntien olisi omistajaohjauksella osaltaan vaikutettava siihen, että oppilaitokset ja alueen elinkeinoelämä tekisivät enemmän yhteistyötä. Siitä hyötyisivät kaikki. Valmistuvat opiskelijat työllistyisivät, yritykset saisivat työvoimaa ja siten uuden kasvun mahdollisuuksia ja kunnan elinvoimaisuus paranisi.

Monet maahanmuuttajat työllistyvät ensimmäisiksi palvelualoille ja maahanmuuttajilla on olennainen rooli monien kuntapalvelujen toteuttamisessa. Heidän oikeudenmukaiseen kohteluun ja kotouttamiseen suomalaisen yhteiskunnan ja työelämän täysvaltaisiksi jäseniksi on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Myös oppisopimuskoulutukseen on panostettava ja täydennyskoulutusjärjestelmää on kehitettävä niin, että työttömäksi jääneet voivat kouluttautua uudelleen päästäkseen nopeasti takaisin työelämään.

- **Omistajaohjauksella on vaikutettava oppilaitosten ja elinkeinoelämän yhteistyön lisäämiseksi.**
- **Kuntien omistamien kansalais- ja työväenopistojen on tarjottava esimerkiksi perusdigitaalisia aikoja ja tavoilla, jotka sopivat epätyypillisten työaikojen tekijöille.**

Maahanmuuttajat, jotka puhuvat huonosti suomea tai ruotsia, ovat usein heikommassa neuvotteluasemassa työnantajaansa nähden, he tuntevat huonosti suomalaista työelämää eivätkä he useinkaan uskalla nostaa epäkohtia esille työpaikan menettämisen pelossa.

Siksi kotoutumisen ja työelämään nopeasti kiinnittymisen kannalta on tärkeää, että kunnissa luodaan mahdollisuuksia oppia nopeasti kieltä ja tutustua suomalaisen yhteiskunnan ja työmarkkinoiden toimintatapoihin.

- **Myös kuntien omistamat kansalais- ja työväenopistot voivat tarjota esimerkiksi perusdigitaalisia ja kielikoulutusta maahanmuuttajille.**
- **Kuntien kotouttamistoimenpiteissä on huomioitava yksilöllisesti ihmisten tarpeet kielitaidon ja ammatillisten osaamistaitojen parantamiseksi sekä vahvistettava yhteiskunnallisen tiedon ja osaamisen karttumista.**
- **Kuntien on määrätietoisesti työskenneltävä kaikenlaisen rasmin kitkemiseksi ja oltava mukana edistämässä kaikki ihmiset tasavertaisesti huomioonottavaa kulttuuria kunnan palveluissa ja toiminnoissa.**

Kun on hätä, sotepalvelut ovat lähellä

Riittävät terveydenhuollon palvelut on taattava kaikille. Monta kertaa epäonnistuneiden sote-uudistusten taustalla on ollut tämän periaatteen turvaaminen. Nyt uudistuksen toteutuminen on lähellä maalia. Se on hyvä ja tärkeä asia.

Uudessakin tilanteessa kuntalaisten tarpeet ovat samanlaisia, vaikka palvelujen järjestämistapa ja rahoitus muuttuvat. Tulevaisuudessa kuntien tulee yhä enemmän huolehtia asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.

- **On pidettävä huolta, että palvelut ovat helposti kuntalaisten saavutettavissa.**

Työnantajat vastaavat työterveyshuollosta. Lakisääteinen työterveyshuolto ei kuitenkaan sisällä sairaanhoitoa ja usein palvelualojen työntekijöillä on vain lakisääteinen työterveyshuolto. Siksi kunnallinen ja jatkossa todennäköisesti hyvinvointialueiden järjestämä terveydenhuolto on heille keskeisessä asemassa. Se tarkoittaa, että moni työssäkäyvä tarvitsee sairaanhoidon palveluita läheltä kotia omasta lähimmästä perusterveydenhuollon toimi-

pisteestä. Siksi esimerkiksi hoitoon ja lääkärille pääsy sairauslomatodistuksen saamiseksi on pidettävänä helppona.

- **Lääkärille on päästävä kohtuujassa.**

Kunnista on edelleen löydettävä työllistymismahdollisuuksia myös osa-työkykyisille ja väyliä takaisin työelämään työ kuntoutuksen kautta. Kunnissa on huolehdittava ihmisten tukemisesta takaisin työelämään vahvistamalla elämän hallintaa ja toimintakykyä saumattomalla koulutuksen ja työllistymisen yhteistyöllä.

- **Osaamista ja sektorit ylittävää koordinaatiota on lisättävä osa-työkykyasioissa kuntaorganisaatiossa.**

Ongelmiin on puututtava varhaisessa vaiheessa. Yhä useampi työikäinen saa sairauspäivärahaa mielenterveyshäiriöiden vuoksi. Mielenterveyden häiriöt ovat lisääntyneet erityisesti nuorilla ja nuorilla aikuisilla.

- **Läheltä asuinpaikkaa on löydettävä ongelmien ehkäisemiseksi ja terveyden edistämiseksi matalan kynnyksen helposti saavutettavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita.**

Älä tyhjä jauha – äänestä niitä, jotka panevat myllyn pyörimään

LIIKENNE – ASUMINEN – ELINKEINOT – MATKAILU

Asumisen kalleus kuriin

Kunnalla on valta itse vaikuttaa siihen, kuinka paljon siellä panostetaan talouteen, yritysten toimintaedellytyksiin, koulutukseen tai työllisyyteen. Se kuinka kiinnostavaksi elinympäristöksi kunta koetaan ja kuinka tehokkaaksi tai verkostoituneeksi toimintaympäristöksi kunnan maine muodostuu, on avainasemassa kunnan menestymisen, verotulojen kasvun ja niiden kautta asukkaiden paremman viihtymisen kannalta.

Paikallisilla palveluilla on olennainen vaikutus paikkakunnalla asuvien viihtyvyyteen sekä yritysten mahdollisuuteen työllistää kunnallisveroa maksavia kuntalaisia. Paikallisuuden suosiminen, kaupungin vahvuuksien esilletuominen sekä tehokas toimintaympäristö tukevat kaupungin kehittymistä ja alueellisten palveluiden laatua.

Jokaisella on oltava koti.

Asumisen hinta on suurin yksittäinen kuluerä monille palvelualojen työntekijälle. Asumisen kustannukset vievät yleensä yli kolmanneksen käteen jäävästä tulosta. Isoissa kaupungeissa ja kasvukeskuksissa pahimmillaan jopa 60 %. Asumisen korkeat kulut aiheuttavat sen, että asumistukea saavien palkansaajien määrä kasvaa koko ajan.

Työssäkäyvien köyhyysriskit kasautuvat monella mittapuulla palvelualojen työntekijöille. Kunnissa on pidettävä huoli mahdollisuudesta kohtuuhintaiseen asumiseen, jotta jokaiselle jäisi asumiskulujen jälkeen rahaa myös muihin elämisen tarpeisiin.

Asumiskulujen kaksijakoinen kehitys vaikuttaa jo alueellisesti työvoiman ja työpaikkojen kohtaamiseen. Lähtöpaikkakunnilta mahdollista omistus-asuntoa ei saa kaupaksi ja kasvukeskuksissa asumisen hinta on niin korkea, ettei palvelualojen palkoilla pysty asumaan lähellä työpaikkoja. Työmatkat pitenevät, liikenne lisääntyy.

Kasvukeskuksissa asuntoja on liian vähän. Se nostaa hintoja ja vuokria. Asutuspula ratkeaa rakentamalla lisää asuntoja. Kunnissa tehtävät päätökset kaavoituksesta ja asuntorakentamisen tukemisesta vaikuttavat keskeisesti asuntojen määrään ja laatuun.

Kuntien on pidettävä huoli myös siitä, että asuinalueet kehittyvät tasapuolisesti. Se merkitsee esimerkiksi huolehtimista siitä, että alueilla on saatavilla palveluita. Samoin on pidettävä huoli, että alueiden sisällä on niin vuokra-, asumisoikeus- kuin omistusasuntojakin. Vanhoista asuinalueista on pidettävä huolta samalla kun rakennetaan uusia.

- **Kunnissa on pidettävä huoli siitä, että sen alueella on riittävä määrä asuntoja.**
- **Valtion ja kaupunkiseutujen väliset maankäytön, asumisen ja liikenteen seudulliset MAL-sopimukset ovat hyviä välineitä pitää huolta hallitusta kasvusta.**
- **Kuntien on pidettävä huoli, että kunnan eri alueet kehittyvät tasapuolisesti.**
- **Kuntien vuokra-asuntoja ei saa päästä rappeutumaan.**

Joukkoliikennettä kehitettävä

Toimiva joukkoliikenne luo edellytyksiä taloudelle ja elinkeinotoiminnalle. Työmatkaliikenteellä on suuri merkitys ilmastontorjunnassa. Joukkoliikenne lisää myös lasten ja nuorten vapausasteita ja mahdollisuuksia käydä itsenäisesti esimerkiksi harrastuksissa. Lisäksi se lisää tasa-arvoa epäsäännöllistä työtä tekevien perheiden lasten ja muiden lasten välillä.

Huonosti tarpeita palveleva joukkoliikenne vaikeuttaa työmatkoja ja pahimmillaan estää työn vastaanottamista. Siksi joukkoliikenteen vuorosuunnittelussa pitäisi ottaa erilaisten työmatkalaisten tarpeet paremmin huomioon.

Varhain aamulla, iltaisin ja öisin työmatkojaan taittava voi huomata, ettei julkinen liikenne kulje tai vaihtoyhteydet ovat huonot. Esimerkiksi syrjäisemmistä kauppakesuksista vuorojen lähtö saattaa olla ajoitettu keskuksen sulkeutumisaikaan, joten asiakkaat pääsevät pois, mutta työntekijät eivät. Maaseutumaisemmilla paikkakunnilla joukkoliikenne taas liikkuu korkeintaan päiväsaikaan ja koulukuljetusten tahdissa.

Joukkoliikenteen kehittämiseksi on etsittävä ennakoluulottomasti ratkaisuja, joilla erilaiset liikenneinnovaatiot paitsi helpottavat arkea myös luovat itsessään uusia palveluita ja uutta työtä.

- **Kuntien on kehitettävä joukkoliikennettä ympäristö- ja tasa-arvosyistä.**
- **Joukkoliikenteen vuorosuunnittelussa otettava huomioon epäsäännöllistä työaikaan tekevien tarpeet.**

Matkailusta elinvoimaa

Matkailun edistäminen on kunnille merkittävä ja osin laiminlyöty osa elinkeinopolitiikkaa. Matkailu on kaiken kaikkiaan korkean jalostusarvon työvoimavaltaista toimintaa. Matkailuun voi kiinnittyä elämyspalveluita, ravitsemusta, vähittäiskauppaa ynnä muuta. Matkailun tukeminen kannattaa myös siksi, että sillä on merkittäviä kerrannaisvaikutuksia muihin toimialoihin. Esimerkistä käy vaikkapa rakentaminen.

Matkailu vaatii kehittyäkseen kuntien panosta ja pitkäjänteisyyttä, sillä tunnettavuutta, uskottavuutta ja houkuttelevuutta ei rakenneta yksittäisillä kampanjoilla. Matkailun kehittämisessä yhteistyö yritysten, alueen kuntien ja matkailuorganisaatioiden kanssa on erittäin tärkeää. Sillä tavalla saadaan eri toimijat toimimaan samaan suuntaan, kyetään lisäämään toimenpiteiden vaikuttavuutta ja saadaan olemassa resursseista enemmän irti. Esimerkiksi digitalisaatiota kyetään hyödyntämään paremmin.

- **Kannattaa kehittää asukkaille viihtyisää ja toimivaa kuntaa, sillä se on hyvä kunta myös matkailulle.**
- **Kuntien on otettava matkailu osaksi elinkeinopolitiikkaansa.**
- **Matkailustrategioita ja työnjakoa luotava yhteistyössä yritysten ja alueen muiden kuntien kanssa.**
- **Matkailua on tuettava – sillä on merkittävä työllisyysvaikutus.**

Vastuullisuutta hankintoihin

Kunnissa tehdään suuri määrä julkisia hankintoja. Kuntien tekemiä hankintoja ovat esimerkiksi tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankinnat, kun ne ovat riittävän suuria. Kuntien on kilpailutettava ne palvelut, joita ne eivät tuota itse tai tee yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Hankintoja voivat olla myös esimerkiksi siivous, ruokapalvelut ja vahtimestaripalvelut.

Hyvin hoidetulla hankinnalla voidaan parantaa palvelujen laatua, säästää kuntalaisten rahoja ja parantaa työllistyyttä. Sillä voidaan vaikuttaa työllisyyteen. Tämä kaikki edellyttää kuitenkin tahtoa ja osaamista hoitaa kilpailutukset hyvin. Hankinnan ei pitäisi olla vain teknistä halvimman tarjouksen valintaa, vaan siinä pitäisi ottaa suunnitelmallisesti käyttöön laadullisia kriteerejä.

Laadukkaasti tuotetun palvelun takana on aina riittävä määrä ihmisiä ja työtunteja. Kunnan on valvottava, että työntekijöillä on asialliset työolot ja heihin noudatetaan kyseistä työtä koskevaa työehtosopimusta. Tämän pitäisi olla itsestäänselvyys, mutta niin ei käytännössä ole.

Palvelualat ovat usein ensimmäinen työpaikka muualta Suomeen muuttaneelle, mutta valitettavasti maahanmuuttajataustaiset työntekijät ovat muita suuremmassa vaarassa kohdata epäasiallista kohtelua, palkkojen polkumyyntiä ja muita epäkohtia. Tämä koskee myös töitä, joissa perimmäisenä maksajana ovat kunnat – me veronmaksajat. Se on kestävämpiä.

Vastuullisuus ja eettisyys on huomioitava myös tavarahankinnoissa. Jokaisen tavaran takana on aina ihminen ja tavaran tuotantoketju raaka-aineista valmiisiin tuotteisiin vaikuttaa aina jollain lailla ympäristöönsä – joko Suomessa tai muualla maailmassa.

Vastuullisuus hankinnoissa on tärkeää ja siksi siitä pitää huolehtia koko hankintaketjun läpi. Siinä ei saisi esiintyä harmaata taloutta tai veronkiertoa.

- **Kuntien hankintaosaamista on kasvatettava ja hankintaa tehtävä suunnitelmallisemmin.**
- **Kuntien on varmistettava myös valvonnan toiminta.**
- **Huomiota on kiinnitettävä hinnan ohella laatuun sekä hankintatoiminnan ympäristölliseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyYTEEN.**
- **Hyvä kunta ei ulkoista työnantajavastuutaan vaan kantaa huolta myös palveluntarjoajan työntekijöistä. Kunnan hankintasopimuksen erityisehdoksi on asetettava asianomaisen työehtosopimuksen noudattaminen.**
- **Periaatteena pitää olla: Ei työehtosopimusta – ei hankintasopimusta.**

Palvelualojen
ammattiliitto
Servicefacket

**KUNTAVAALIT 2021:
ÄÄNESTYSPÄIVÄ 18.4.2021
ENNAKKOÄÄNESTYS KOTIMAASSA 7.-13.4.2021**

PAM.FI/KUNTAVAALIT

**ÄÄNESTÄ
KUNTA-
VAALEISSA**